

CONTENTS

CLINICAL MEDICINE

- Abdiyeva G.Kh., Amirova M.F., Nabiyeva E.V., Mursalov M.M.**
Minimally invasive versus surgical solutions for chronic anal fissure
- Aliyev S.Z., Aliyev Z.U.**
Clinical and laboratory outcomes of complex therapy in patients with chronic sialadenitis in the exacerbation stage
- Al-Omary O.M., Mahdebura A., Samman L.M., Shamasneh A.M., Tret'yakov M.S., Lanetska I.H., Alrabadi M.M.**
Metabolic risk factors for disorders in localized scleroderma
- Ancheva I.A., Zubarenko K.O., Movlyanova N.V., Gerasymenko O.A., Lazor N.V., Mokriienko E.M., Tiron O.I.**
Diagnostic significance of brachiocephalic and transcranial vessels duplex ultrasound investigation in women during menopause
- Akhmedova Z.G., Khatamzade E.M., Babaeva G.G., Rustamova K.M.**
Results of a densitometric study in women with early menopause and premature ovarian failure
- Baghirova L.G.**
Daily, weekly, and monthly variability of death cases among women of reproductive age in Azerbaijan
- Bilovol O.M., Kniazkova I.I., Budnik T.V., Barbashova V.O., Kirienko O.M., Kirienko D.O., Abramova L.P.**
Main risk factors of cardiovascular diseases and indicators of central hemodynamics in young women
- Brailko N.M., Pavlenko S.A., Zelensky D.R., Nazarenko Z.Yu., Tkachenko I.M., Gurzhiy O.V., Pisarenko O.A.**
Screening for risk factors for the development of caries
- Vasylyeva K.V., Popova I.B., Yemchenko Ya.O., Ishcheykin K.Ye., Kameniev V.I., Kryvenko V.V.**
Comprehensive assessment of clinical and immunological parameters in the treatment of allergic dermatoses with bilastine molecule
- Hajiyeva F.R.**
Comparative analysis of the effectiveness of novel prognostic markers of postpartum inflammatory complications
- Horokhivska Y.V., Hurtova Y.M., Dienha O.V., Baleha M.I., Novikova Zh.O., Demianchuk Yu.V., Shnaider D.S.**
Correction of indicators of mineral metabolism in the oral fluid of patients with chronic generalized periodontitis, osteopenia and osteoporosis using a therapeutic and prophylactic complex
- Guliyeva T.S., Safarova S.I., Bagirova Sh.H., Karimova G.I., Gibraliyeva N.G., Safarova R.I.**
Clinical-pathological significance of the biomarkers RRM1, MGMT, TUBB3, and PTEN in several histological subtypes of soft tissue sarcomas (mathematical modeling of survival based on a synthetic cohort)
- Guliuk S.A., Dienga A.E., Skulska S.V., Rachynskiy S.V., Maslov O.V., Maslov V.O., Levina O.O.**
Study of a marker of microbial contamination – urease activity in the oral fluid of patients following surgical intervention for tumour removal and chemotherapy against the backdrop of a therapeutic and preventive complex

ЗМІСТ

КЛІНІЧНА МЕДИЦИНА

- 7 Абдієва Г.Х., Амірова М.Ф., Набієва Є.В., Мурсалов М.М.**
Мінімально інвазивні методи лікування хронічних анальних тріщин замість хірургічного втручання
- 12 Алієв С.З., Алієв З.У.**
Клініко-лабораторні результати комплексної терапії хворих на хронічний сіалоаденіт у стадії загострення
- 17 Ал-Омарі О.М., Магдебурра А.В., Самман Л.М., Шамасне А.М., Трет'яков М.С., Ланецька І.Г., Альрабаді М.М.**
Метаболічні фактори ризику розвитку вогнищевої склеродермії
- 23 Ancheva I.A., Zubarenko K.O., Movlyanova N.V., Gerasimenko O.A., Lazor N.V., Mokriienko E.M., Tiron O.I.**
Діагностична значущість дуплексної ультрасонографії брахіоцефальних і транскраніальних судин у жінок в період менопаузи
- 28 Akhmedova Z.G., Khatamzade E.M., Babaeva G.G., Rustamova K.M.**
Результати денситометричного дослідження у жінок з ранньою менопаузою та передчасною оваріальною недостатністю
- 33 Bagirova L.G.**
Добова, тижнева і місячна варіабельність випадків смерті серед жінок репродуктивного віку в Азербайджані
- 37 Bilovol O.M., Kniazkova I.I., Budnik T.V., Barbashova V.O., Kirienko O.M., Kirienko D.O., Abramova L.P.**
Основні фактори ризику серцево-судинних захворювань та показники центральної гемодинаміки у молодих жінок
- 41 Brailko N.M., Pavlenko S.A., Zelensky D.R., Nazarenko Z.Yu., Tkachenko I.M., Gurzhiy O.V., Pisarenko O.A.**
Скринінг факторів ризику розвитку карієсу
- 46 Vasylyeva K.V., Popova I.B., Yemchenko Ya.O., Ishcheykin K.Ye., Kameniev V.I., Kryvenko V.V.**
Комплексна оцінка клінічних та імунологічних показників при застосуванні молекули біластину в лікуванні алергодерматозів
- 51 Hajiyeva F.R.**
Порівняльний аналіз ефективності нових прогностичних маркерів післяпологових запальних ускладнень
- 56 Horokhivska Y.V., Hurtova Y.M., Dienha O.V., Baleha M.I., Novikova Zh.O., Dem'yanchuk Yu.V., Shnaider D.S.**
Корекція показників мінерального обміну у ротовій рідині пацієнтів з хронічним генералізованим пародонтитом, остеопенією та остеопорозом за допомогою лікувально-профілактичного комплексу
- 61 Guliyeva T.S., Safarova S.I., Bagirova Sh.H., Karimova G.I., Gibraliyeva N.G., Safarova R.I.**
Клініко-патологічне значення біомаркерів RRM1, MGMT, TUBB3 та PTEN у декількох гістологічних підтипах сарком м'яких тканин (математичне моделювання виживаності на основі синтетичної когорти)
- 67 Guliuk S.A., Dienga A.E., Skulska S.V., Rachynskiy S.V., Maslov O.V., Maslov V.O., Levina O.O.**
Дослідження маркера мікробної контамінації – активності уреаз у ротовій рідині пацієнтів після оперативного втручання з видалення пухлин і хіміотерапії на тлі лікувально-профілактичного комплексу

- Jalalov M.R.**
Bridging the gap in emergency care through the impact of telemedicine on patient outcomes in remote regions
- Zapolskiy M.E., Dudchenko M.O., Lebediuk M.M., Velychko V.I., Tymofieieva L.M.**
Analysis of the effectiveness and safety of acne treatment depending on the dose of systemic retinoid
- Ismayilova Sh.G., Mammadzada A.Y., Musayeva T.M., Mammadova V.S., Alikhanova I.Ch., Muradova S.R., Guliyeva R.N.**
Effect of sodium-glucose cotransporter 2 inhibitors on endothelial dysfunction in patients with membranous nephropathy
- Kyrychenko O.V., Semenenko S.I., Doroshkevych I.O., Vozniuk L.A., Zhamba A.O., Denysiuk O.M., Sevriukov O.V.**
Effect of hypohomocysteinemic therapy on cognitive function in hypertensive patients
- Kuzminova N.V., Ivankova A.V., Gribenyuk O.V., Lozinsky S.E., Romanova V.O., Poberezhets O.L., Kulchytska O.M.**
Lipid metabolism indicators in patients with stage II essential hypertension depending on the presence of concomitant metabolic dysfunction-associated steatotic liver disease
- Lazariyeva K.A., Skrypnykov P.M., Shynkevych V.I., Kolomiets S.V., Kaidashev I.P.**
Cytokine changes following adjunctive administration of epigallocatechin-3-gallate or curcumin in periodontitis
- Orujova S.R.**
Preoperative management of dry eye disease and outcomes of laser refractive surgery in a prospective cohort study with Ocular Surface Disease Index assessment preoperatively and at 6 months
- Pivtorak V.I., Verkholtantsev D.S., Pivtorak K.V.**
Analysis of electroneurography indicators in peripheral nerve injuries of the upper limb
- Pokhylyko V.I., Cherniavska Y.I., Yakovenko O.V., Davydenko A.V., Rossokha Z.I.**
Influence of VDR (rs731236) and NOS3 (rs1143634) gene variants on cardiometabolic profile indicators in newborns
- Pukhlik S.M., Zaporozhchenko P.O., Shnaider S.A.**
Clinical manifestations of different etiopathogenetic variants of chronic nasopharyngitis
- Rustamova T.V., Huseynova A.A., Kazimov A.Kh., Zulfugarova P.A., Abdullazadeh G.A., Ismayilova A.I., Garayeva A.R.**
Effect of exam stress on the dynamics of vegetative indicators of students with melancholic temperament type
- Salayeva L.A.**
Multimodal approach to the diagnosis of bone metastases using computed tomography, positron emission tomography with computed tomography and osteoscintigraphy
- Taghizade R.K., Mammadova R.Y., Gasimova S.G., Najafova D.A.P., Gadzhieva G.K.**
Diagnostic significance of lactate dehydrogenase in patients with COVID-19 based on clinical and laboratory data
- Telemukha S.B., Pyptiuk O.V.**
Genotyping of FN1 and VWF gene polymorphisms in the prognosis, prevention, and treatment of peritoneal adhesion disease
- 71 Джалалов М.Р.**
Подолання розриву у наданні невідкладної медичної допомоги за рахунок впливу телемедицини на результати лікування пацієнтів у віддалених регіонах
- 77 Запольський М.Е., Дудченко М.О., Лебедюк М.М., Величко В.І., Тимофєєва Л.М.**
Аналіз ефективності та безпеки лікування вугрової хвороби залежно від дози системного ретиноїду
- 82 Ісмаїлова Ш.Г., Мамедзаде А.Ю., Мусаєва Т.М., Мамедова В.С., Аліханова І.Ч., Мурадова С.Р., Гулієва Р.Н.**
Вплив інгібіторів натрій-глюкозного ко-транспортера 2 типу на ендотеліальну дисфункцію у пацієнтів з мембранозною нефропатією
- 87 Кириченко О.В., Семененко С.І., Дорошкевич І.О., Вознюк Л.А., Жамба А.О., Денисюк О.М., Севрюков О.В.**
Вплив гіпогомоцистеїнемічної терапії на когнітивні функції у пацієнтів з артеріальною гіпертензією
- 93 Кузьміна Н.В., Іванкова А.В., Грібенюк О.В., Лозинський С.Е., Романова В.О., Побережець О.Л., Кульчицька О.М.**
Показники ліпідного обміну у хворих на гіпертонічну хворобу II стадії в залежності від наявності супутньої метаболічно-асоційованої стеатотичної хвороби печінки
- 98 Лазарєва К.А., Скрипников П.М., Шинкевич В.І., Коломієць С.В., Кайдашев І.П.**
Зміни цитокінів після додаткового застосування епігалокатехін-3-галату або куркуміну при пародонтиті
- 103 Оруджева С.Р.**
Передопераційне лікування синдрому сухого ока та результати лазерної рефракційної хірургії у проспективному когортному дослідженні з оцінкою за індексом захворювань поверхні ока до операції та через 6 місяців
- 108 Півторак В.І., Верхоланцев Д.С., Півторак К.В.**
Аналіз електронейрографічних показників при ураженнях периферійних нервів верхньої кінцівки
- 113 Похилько В.І., Чернявська Ю.І., Яковенко О.В., Давиденко А.В., Россоха З.І.**
Вплив варіантів генів VDR (rs731236) та NOS3 (rs1143634) на показники кардіометаболічного профілю у новонароджених
- 118 Пухлік С.М., Запорожченко П.О., Шнайдер С.А.**
Клінічні прояви різних етіопатогенетичних варіантів хронічного назофарингіту
- 125 Рустамова Т.В., Гусейнова А.А., Казімов А.Х., Зульфугарова П.А., Абдуллазаде Г.А., Ісмаїлова А.І., Гарєєва А.Р.**
Вплив екзаменаційного стресу на динаміку вегетативних показників студентів з меланхолічним типом темпераменту
- 129 Саласєва Л.А.**
Мультимодальний підхід до діагностики кісткових метастазів з використанням комп'ютерної томографії, позитронно-емісійної томографії з комп'ютерною томографією та остеосцинтиграфії
- 135 Тагізаде Р.К., Мамедова Р.Ю., Гасимова С.Г., Наджафова Д.А.П., Гаджієва Г.К.**
Діагностичне значення лактатдегідрогенази у пацієнтів із COVID-19 на основі клініко-лабораторних даних
- 140 Телємуха С.Б., Пиптюк О.В.**
Генотипування поліморфізму генів FN1 і VWF у прогнозуванні, профілактиці і лікуванні спайкової хвороби очеревини

- Faradzheva N.A., Ragimova T.N., Sultanova S.S., Ismailova N.R., Huseynova N.N.**
Assessment of the hypolipidemic effect of antihypertensive therapy in patients with a combination of chronic obstructive pulmonary disease and arterial hypertension
- Khalafli Kh.N., Tagiyeva F.Sh., Ragimov J.A., Ahmadzada L.A., Shikhaliyeva A.V., Huseynova Z.N.**
Analysis of clinical manifestations in patients with intestinal nematode infections
- Xalilova V.Z., Safarova I.A., Ahmedzade N.B., Xalilov S.Z., Jafarova G.A.**
HE4, CA-125, ROMA index, and tumor receptor expression in postmenopausal ovarian and cervical cancer
- Shakatira M.A.M., Dmytrenko S.V., Prolygina I.V., Bandurka N.M., Tkach A.A., Dronenko V.G., Gunas I.V.**
Features of somatotype components and body mass composition parameters in Ukrainian men with alopecia areata
- Yusubova Sh.R., Aliyeva E.R., Mammadova Sh.A., Arkhmammadova G.M., Bayramov G.R., Hasanova V.A.**
Alveolar bone changes in early stages of chronic kidney disease patients with chronic generalized periodontitis
- 145 Фараджева Н.А., Рагімова Т.Н., Султанова С.С., Ісмаїлова Н.Р., Гусейнова Н.Н.**
Оцінка гіполіпідемічного ефекту антигіпертензивної терапії у хворих із поєднанням хронічного обструктивного захворювання легень та артеріальної гіпертензії
- 149 Халафлі Х.Н., Тагієва Ф.Ш., Рагімов Ж.А., Ахмедзаде Л.А., Шихалієва А.В., Гусейнова З.Н.**
Аналіз клінічних проявів у хворих з кишковими нематодозами
- 155 Халілова В.З., Сафарова І.А., Ахмедзаде Н.Б., Халілов С.З., Джафарова Г.А.**
HE4, CA-125, індекс ROMA та експресія пухлинних рецепторів у постменопаузальних пацієнток із раком яєчників та шийки матки
- 160 Шакатіра М.А.М., Дмитренко С.В., Пролігіна І.В., Бандурка Н.М., Ткач А.А., Дроненко В.Г., Гунас І.В.**
Особливості компонентів соматотипу та показників компонентного складу маси тіла у хворих на гніздову алопецію українських чоловіків
- 165 Юсубова Ш.Р., Алієва Е.Р., Мамедова Ш.А., Архмемедова Г.М., Байрамов Г.Р., Гасанова В.А.**
Зміни альвеолярної кістки на ранніх стадіях хронічного захворювання нирок із хронічним генералізованим періодонтитом

EXPERIMENTAL MEDICINE

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА МЕДИЦИНА

- Abdullayev A.S.**
Comparative characteristics of normal and abnormal skulls by the anatomical cranial index
- Halenova T.I., Maievskiy O.Y., Podzihun L.V., Kyselova T.M., Tomchuk V.A.**
Cytokine profile and stress-response signaling markers in rat spleen after Leiurus macroctenus venom administration
- Gunas V.I.**
Microscopic and morphometric changes in the pulmonary microvasculature of laboratory rats three hours after administration of Leiurus macroctenus scorpion venom
- Dubrava T.G., Lutsenko O.D., Sokil L.V., Chernyshenko L.G., Goltsev A.M.**
Frozen-dried human cord blood leukoconcentrate as a driver of Hsp70 protein expression and tolerogenic dendritic cells formation
- Kulynych H.B., Herashchenko S.B., Klishch I.P., Fedorak V.M., Pertsovykh V.M., Markiv I.M.**
Temporal dynamics of ultrastructural damage to the rat sciatic nerve under the effects of cisplatin, paclitaxel, and their concurrent administration
- Mamai O.V., Bilash S.M., Pronina O.M., Koptev M.M., Pirog-Zakaznikova A.V., Kolomiets S.V., Mazur B.R., Stetsuk Ye.V.**
Morphological and functional state of the macrophagal link of the spleen under conditions of oxidative-nitrosative stress caused by prolonged administration of a complex of chemical food additives
- Nechiporuk V.M., Melnyk A.V., Voloshchuk N.I., Sliptsova I.V., Pashynska O.S., Nefodov O.O., Korda M.M.**
Effect of hydrogen sulfide and cysteine on aortic tone in rats with different thyroid status
- 170 Абдул ласв А.С.**
Варіабельність і гендерні особливості різних типів навмісно деформованих та недеформованих черепів
- 175 Галенова Т.І., Масвський О.Є., Подзигун Л.В., Кисельова Т.М., Томчук В.А.**
Цитокіновий профіль та сигнальні маркери стрес-відповіді у селезінці щурів після введення отрути Leiurus macroctenus
- 180 Гунас В.І.**
Мікроскопічні та морфометричні зміни в мікросудинах легень лабораторних щурів через три години після введення отрути скорпіону Leiurus macroctenus
- 185 Дубрава Т.Г., Луценко О.Д., Сокіл Л.В., Чернишенко Л.Г., Гольцев А.М.**
Ліофілізований лейкоконцентрат кордової крові людини як драйвер рівня експресії білка Hsp70 і формування толерогенних дендритних клітин
- 190 Кулинич Г.Б., Герашенко С.Б., Кліщ І.П., Федорак В.М., Перцович В.М., Марків І.М.**
Часова динаміка ультраструктурних ушкоджень сідничного нерва щурів за умов дії цисплатину, паклітакселу та їх одночасного введення
- 199 Мамай О.В., Блаш С.М., Проніна О.М., Коптев М.М., Пирог-Заказнікова А.В., Коломієць С.В., Мазур Б.Р., Стецук Є.В.**
Морфофункціональний стан макрофагальної ланки селезінки за умов оксидативно-нітрозативного стресу, викликаного тривалим введенням комплексу хімічних харчових добавок
- 203 Нечипорук В.М., Мельник А.В., Волощук Н.І., Слєпцова І.В., Пашинська О.С., Нефьодов О.О., Корда М.М.**
Вплив гідроген сульфідів та цистеїну на тонус аорти щурів з різним статусом щитоподібної залози

Nikolaenko I.V., Reyzvikh O.E., Khrystova M.T., Sukhomylo D.O., Tretiak T.O., Maiboroda L.Ch., Shnaider K.S.
 Effect of a therapeutic and preventive complex on the biochemical indicators of the mucous membrane of rats' gums under conditions of a caries-inducing diet and dietary vitamin D deficiency on the background of jaw bone tissue destruction

Khomut Yu.Yu., Savytskyi I.V., Shulyk M.O., Talalaev K.O., Ostapets M.O., Yartseva M.O.
 Neurotrophic and glial markers of nervous tissue recovery in acute cerebrovascular disorders: effects of cellular therapy with antioxidant

Shatorna V.F., Svyatenko T.V., Lomyha L.L.
 Experimental study of the embryo- and cardioprotective role of zinc succinate in relation to cadmium chloride toxicity

208 Ніколасенко І.В., Рейзвіх О.Е., Христова М.Т., Сухомейло Д.О., Третяк Т.О., Майборода Л.Ч., Шнайдер К.С.
 Вплив лікувально-профілактичного комплексу на біохімічні показники слизової оболонки ясен шурів за умов карієсогенної дієти та аліментарного дефіциту вітаміну D на тлі деструкції кісткової тканини щелеп

214 Хомут Ю.Ю., Савицький І.В., Шулик М.О., Талалаєв К.О., Остапєць М.О., Ярцева М.О.
 Нейротрофічні та гліальні маркери відновлення нервової тканини за умов гострих розладів мозкового кровообігу: ефекти клітинно-антиоксидантної терапії

219 Шаторна В.Ф., Святенко Т.В., Ломига Л.Л.
 Експериментальне дослідження ембріо- та кардіопротекторної ролі сукцинату цинку відносно токсичності хлориду кадмію

REVIEWS

Aliyeva U.A., Garayeva S.Z., Hasanguliyeva G.M., Novruzova G.A.
 Global trends and risk factors of low birth weight

Gasimova Y.A.
 Risk factors for the development of critical conditions in newborns

Degtyarenko-Melnyk T.V., Vastyanov R.S.
 Psycho-neurotic disorders predeterminants from the perspective of clinical pathophysiology and differential psychophysiology

Migenko L.M., Kuleshko I.I., Kholopov L.S., Riabokon S.S., Migenko B.O., Dzhyvak V.H.
 Scientific evolution and global trends in the study of morbid obesity and mental health interconnections

Musayeva L.B.
 Contemporary scientific trends in mitral valve evaluation for transcatheter mitral valve replacement planning by computed tomography

Talash V.V., Talash R.V., Kostrikova Yu.A., Pustovoyt H.L., Vlasova O.V., Yarmola T.I.
 Anti-glomerular basement membrane disease: current insights into etiopathogenesis, clinical manifestations, diagnosis, and therapeutic strategies

ОГЛЯДИ ЛІТЕРАТУРИ

225 Алієва У.А., Гарасва С.З., Гасангулієва Г.М., Новрузова Г.А.
 Глобальні тенденції і фактори ризику низької маси тіла при народженні

232 Гасимова Є.А.
 Фактори ризику розвитку критичних станів у новонароджених

239 Дегтяренко-Мельник Т.В., Вастьянов Р.С.
 Предетермінанти психо-невротичних розладів з позицій клінічної патофізіології та диференціальної психофізіології

247 Мігенько Л.М., Кулешко І.І., Холопов Л.С., Рябоконт С.С., Мігенько Б.О., Дживак В.Г.
 Наукова еволюція та глобальні тенденції у вивченні взаємозв'язків між морбідним ожирінням та психічним здоров'ям

255 Мусаєва Л.Б.
 Сучасні наукові тенденції в оцінці клапана для планування транскатетерної заміни мітрального клапана з використанням комп'ютерної томографії

262 Талаш В.В., Талаш Р.В., Кострікова Ю.А., Пустовойт Г.Л., Власова О.В., Ярмола Т.І.
 Хвороба, асоційована з антитілами до гломерулярної базальної мембрани: сучасні уявлення про етіопатогенез, клінічні прояви, діагностику та терапевтичні стратегії

CLINICAL CASE

Khoroshun E.M., Panasenko S.I., Makarov V.V., Nehoduiko V.V., Tertyshnyi S.V., Chernobil B.M., Kerbakh N.R.
 A case of a gunshot wound to the pharynx

Shevchenko V.K., Melnyk V.L., Kostyrenko O.P., Sylenko B.Yu., Sylenko Yu.I.
 Nanocomposition for treatment of chronic apical periodontitis and bone repair

КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК

272 Хорошун Е.М., Панасенко С.І., Макаров В.В., Негодуйко В.В., Тертишний С.В., Чернобіль Б.М., Кербаж Н.Р.
 Випадок вогнепального кульового наскрізного поранення глотки

277 Шевченко В.К., Мельник В.Л., Костиренко О.П., Силенко Б.Ю., Силенко Ю.І.
 Нанокмпозиція для лікування хронічного апікального періодонтиту та відновлення кісток

EVENTS AND DATES

In blessed memory of Professor Halyna Yeroshenko

ПОДІЇ І ДАТИ

281 Світлої пам'яті професора Галини Єрошенко